

Prof. Mgr. et Mgr. Andrej Démuth, PhD.

Univerzita Komenského v Bratislave

Centrum kognitívnych štúdií

Katedra teórie a filozofie práva

Právnická fakulta

Šafárikovo námestie 6, P.O.BOX 313, 810 00 Bratislava 1

+421 2 9012 2032 | andrej.demuth@uniba.sk

[web](#) · [fb](#) · [ig](#) · [li](#) · [yt](#) · [tw](#)

Stanovisko k vymenovaciemu konaniu Doc. PhDr. Štefana Juska, PhD. v odbore Dejiny filozofie

Prácu docenta PhDr. Štefana Juska PhD. som mal možnosť zbežne registrovať ešte skôr, ako som začal pôsobiť vo VR FF UPJŠ. Okrem myšlienok obsiahnutých v jeho textoch mám od roku 2015 tú česť poznať inauguranta osobne a spoznávať jeho vedecké a odborné názory na viacerých konferenciách, na ktorých sme sa zúčastnili, v rôznych komisiách či kvalifikačných konaniach, ale aj prostredníctvom prác študentov, ktorých v minulosti viedol či v rámci osobných rozhovorov. Na základe uvedeného si dovoľujem predložiť VR FF UPJŠ svoje odporúčanie na menovanie doc. Juska PhD. profesorom v odbore Dejiny filozofie, resp. Filozofia.

Doc. Jusko patrí k pozoruhodným a v istom zmysle ambivalentným mysliteľom. Tí, čo ho poznajú osobne, vnímajú jeho tichosť a nedominantnosť na katedre, no zároveň aj rásnosť a chlapskosť, ktorá sa prejavuje nielen v jeho postave, ale aj v hlase. Podobne je to aj s jeho filozofickými myšlienkami. Nie sú šokujúco kričiacie, ale získavajú si rešpekt a pozornosť filozofickej a vedeckej komunity svojou argumentáciou.

Hlavnou témou Juskovho bádania je filozofická tvorba Friedricha Nietzscheho. Tomuto kontroverznému a často až módně atraktívnemu (ale neraz aj nepochopenému a zatracovanému) autorovi venoval viacero svojich filozofických prác, počnúc svojou dizertáciou, cez habilitáciu, monografiu *Nietzsche a grécka filozofia*. UPJŠ Košice 2014, 252 s.; monografiu *Heidegger – Nietzsche (problém interpretácie)*. UPJŠ Košice 2018; až po štúdiu v slovenskom karente: *Otázka bodnôt u Heideggera a Nietzscheho*. In: *Filozofia*, roč. 72, č. 5 (2017), s. 371 - 380 a esej *K úlobe estetického myslenia*. In: *Filozofia*, roč. 65, 2010, č. 2, 193- 199, v tom istom časopise. Juskov prístup k Nietzschemu však nie je prvoplánovitý – nevolí si cestu jeho nekritického velebenia antickej tradície či voluntarizmu, ani cestu odmietania aforistického a kladivom realizovaného myslenia. Zameriava sa skôr na identifikáciu Nietzscheho tak, aby síce ukázal jeho viacznačnosť, ale zároveň aj vnútornú konzistentnosť jeho myslenia. To preukázal ako na Nietzscheho vzťahu k Platonovi tak aj Sokratovi či celej gréckej tradícii. Nietzscheho vykresľuje najmä ako autora iracionality, ktorý rehabilituje zmyslovosť, aby preukázal, že za svetom zmyslov sa nenachádza racionálna príčina sveta, ale skôr nespravodlivosť, náhoda a nesystémovosť. Logika tak paradoxne podľa Juska povstáva z nelogiky sveta a našej vôle k moci, teda túžby a sily zmocniť sa sveta a i seba samého v ňom.

Motív ne-racionality spája Nietzscheho aj s druhým ohniskom Juskovho záujmu, a síce s dielom Martina Heideggera. V štúdiu *Otázka bodnôt u Heideggera a Nietzscheho* dominuje otázka zmyslu a nihilizmu, kde Jusko preukazuje odlišné chápanie nihilizmu u oboch autorov. Jusko sa však väčšmi prikláňa k Nietzscheho interpretácii, čo je pre neho charakteristické aj v monografii *Heidegger – Nietzsche (problém interpretácie)* – najmä v 3. kapitole, zvlášť v podkapitolách 3. 1. a 3. 2., teda pri otázke poňatia času obidvoch filozofov. I tu v pomyselnom dialógu s Pavlom Koubom

hľadá, či je možné nájsť medzi oboma prienik alebo nejakú novú možnosť ne-racionalného myslenia, ktorá by bola produktívna v kritike tradičnej západnej racionality. Kým Pavel Kouba sa prikláňa k heideggeriánskemu riešeniu, Štefan Jusko zostáva pri Nietzsche s vedomím, že jeho koncepcia dvojznačného významu času je doposiaľ málo skúmaná (aj za našimi hranicami), ale pri jej vážnejšom skúmaní môže, ako si myslí, priniesť zaujímavé výsledky. Úlohu skúmania Nietzscheho koncepcie času možno považovať v našich podmienkach za novátorskú (v súčasnosti predmetnú úlohu rieši ako vedúci riešiteľského kolektívu so svojimi spolupracovníkmi v rámci grantu VEGA „Vzťah vedy a filozofie v súčasnosti“) a originálnu. Juskovo tematizovanie Heideggera a Nietzscheho tak trochu pripomína ambiciózny podnik Babette E. Babich porovnávajúcej Nietzscheho a Heideggera, a to nielen v estetickej oblasti, ale najmä v ich interpretácii vedy či ne-racionality. Docentovi Juskoovi týmto vrelo dávam do pozornosti možnú spoluprácu s touto pozoruhodnou americkou filozofkou (zakladateľkou a hlavnou editorkou časopisu *New Nietzsche Studies*), s ktorou by iste našiel viacero styčných bodov a pohľadov na spoločné problémy.

Tretou oblasťou inauguratorovho záujmu je otázka času. Tej sa venoval nielen pri Nietzsche a Heideggerovi, ale aj pri tretom významnom filozofovi – Janovi Patočkovi. V štúdiu *Patočka: Čas, mýtus a kritická filozofia dejín* zhodnotil Patočkov prínos do tvorby novej kritickéj filozofie dejín, ktorú však Patočka nedokončil. Venoval sa však aj významu človeka, opäť v komparácii Patočku s Nietzsche a Heideggerom. Na tému mýtu v Patočkovej filozofii napokon publikoval aj rovnomenný učebný text v roku 2015. Tým sa dostávame k jeho pôsobeniu ako vysokoškolského pedagóga.

Doc. Jusko vyučuje na Katedre filozofie a dejín filozofie UPJŠ od roku 2007 a v súčasnosti zabezpečuje predmety, ktoré možno považovať za jadrové: Epistemológiu, Dejiny filozofie, Filozofiu dejín filozofie a axiologické či estetické predmety. To svedčí o tom, že jeho podiel na pedagogickej činnosti katedry nie je nijako marginálny, ale – naopak - postupne sa zaradil k pilierom filozofického kurikula na UPJŠ. K tomu patrí aj trojica učebníc, ktorých je autorom a množstvo kvalitných obhájených prác, ktoré viedol alebo oponoval na všetkých troch stupňoch vzdelávania na domacom pracovisku či aj ako pozvaný oponent (jednej PhD. práce) v zahraničí (MUNI) alebo ako člen rôznych kvalifikačných komisií. Z vlastnej skúsenosti pritom môžem posúdiť kvalitu záverečných prác študentov odvolávajúcich sa neraz aj na konzultácie s inauguratorom (ako napríklad v prípade Mgr. Michala Bajlu, PhD.), ale aj kvalitu postrehov a pripomienok prednesených priamo pri kvalifikačných konaniach (ako napr. naposledy v prípade Simony Bašistovej a Beatrix Susanne Lepis).

Tretou rovinou posudzovania práce inauguratora je zväčša jeho grantová a organizačná činnosť. Doc. Jusko bol členom viacerých riešiteľských kolektívov (3 x APVV, 6 x Vega), v ktorých jeho výstupy viackrát predstavovali významný podiel na dosiahnutých výsledkoch. V súčasnosti je hlavným riešiteľom grantu Vega č. 1/0232/21 „Vzťah vedy a filozofie v súčasnosti“, čím taktiež dokumentuje postupné „dorastanie“ na funkciu potenciálneho nástupcu nesmierne úspešných vedeckých leadrov – profesorov na jeho domovskom pracovisku. Ak k tomu pripočítame jeho doterajšie vedenie záverečných prác, komisií, prác študentskej vedeckej a odbornej činnosti, jeho publikačnú činnosť, ale aj osobnostné kvality a v našom filozofickom prostredí už rozpoznateľný impakt najmä v oblasti nietzscheovských, heideggeriánskych a patočkovských skúmaní, je len samozrejmé, že VR FF UPJŠ odporúčam schválenie návrhu na udelenie vedecko-pedagogickej titulu profesor v odbore Filozofia, resp. Dejiny filozofie. A s prihliadnutím na stanoviská prof. PhDr. Vladimíra Leška, CSc. a prof. Ivana Blechu CSc. a najmä na osobnú skúsenosť s Doc. PhDr. Štefanom Juskom, PhD, tak činím rád.

V Pustých Úľanoch, 31.8. 2021

Andrej Démuth, v.r.